

Placówka "Estezet"
L.dz. 1011 /44
New York 9.X.44.
Charakterystyka prasy
ukr.w St. Zjedn.

Kwint 10/2 1944

1011

Szef Oddz. Inf. Wyw. Szt. N.W.
/przez Szefa Wydz. Wyw./

W załączeniu przedstawiam charakterystykę
prasy ukraińskiej wychodzącej w Stanach Zjednoczonych.
Opracowanie uzyskałem od referenta ukraiń-
skiego Konsulatu Gen. R.P. w New Yorku.

Kierownik Placówki

Maracz
Maracz

Załącz. 1.

Kier. Plac. Manchester
do wiadomości.

379

Charakterystyka Prasy Ukraińskiej
w Stanach Zjednoczonych

W opracowaniu wzięta została pod uwagę jedynie prasa periodyczna, wyeliminowane zostały natomiast dorywcze jednodniówki i broszury.

Podział prasy według Stanów

NEW YORK

Ukraiński Szczodenni Wisti
Hromadzkij Hołos
Nasze Żytia

NEW JERSEY

Swoboda
Ukrainian Weekly
Ukrainian American Affairs Bulletin

PENNSYLVANIA

Amerika
Narodne Słowo
Narodna Wola
Szliach
Dnipro

MICHIGAN

Ukraińska Nowa Pora
Hromadzkie Żytia

Krótką charakterystyką poszczególnych czasopism

UKRAIŃSKI SZCZODENNI WISTI - dziennik komunistyczny, wychodzi w New Yorku, jest organem Zapomogowego Sojuza Amerykańskich Ukraińców /dawna Ukraińsko-Amerykańska Sekcja JWO/ i Ligi Amerykańskich Ukraińców. Jest wyraźną ekspozyturą polityki i propagandy sowieckiej. Pismo stoi na niezbyt wysokim poziomie polityczno-intelektualnym i z trudem daje sobie radę z analizą skomplikowanych wypadków międzynarodowych. Występuje ostro przeciw rządowi polskiemu / stosunkowo najmniej przeciwko premierowi Mikołajczykowi/ i popiera Lubelski Komitet Wyzwolenia. Redakto-

rem dziennika jest M. Tkacz, komunista, jeden z najzdolniejszych ludzi na tym odcinku wśród Ukraińców.

HROMADZKIJ HOŁOS - dwutygodnik, wychodzi w New Yorku, formalnie jest organem Obrony Ukrainy /organizacja Polityczna - nie zapomogowa/, faktycznie posiada jednak sporo prenumeratorów z innych organizacji a przede wszystkim z Ukraińskiego Robotniczego Sojuza. Pismo hołduje idei zjednoczenia Ukrainy z wykluczeniem narazie przynajmniej zasady niepodległości. W konsekwencji praktycznie sprowadza się to do tezy, że niemożliwy jest automatyczny powrót do przedwojennych granic Polski po wojnie. Pismo stoi na stanowisku, iż sprawa ukraińska może być rozstrzygnięta jedynie zgodnie z wolą Ukraińców na tle porozumienia polsko-sowieckiego. Krytycznie odnosi się do rządu polskiego /oszczędza wyrażnie premiera Mikołajczyka/, przychylnie natomiast - do polskich grup pro-sowieckich. Redaktorem dwutygodnika jest Dr.W.Lewicki, jeden z najstarszych lewicowych działaczy ukraińskich w U.S.A.

NASZE ŻYTIA - miesięcznik, wychodzi w New Yorku, jest organem Sojuza Ukrainek Ameryki. Jest to pismo kobiece, poświęcone przede wszystkim sprawom organizacyjno-oświatowym, a na drugim dopiero miejscu - politycznym. Oscyluje ku prawicy nacjonalistycznej, jakkolwiek często taktycznie wybiera łagodniejsze metody działania. Redaktorką miesięcznika jest Klaudja Oleśnicka, czynna działaczka ukraińska.

S W O B O D A - wychodzi 5 razy w tygodniu w Jersey City, N.J.; jest organem Ukraińskiego Narodnego Sojusa, największej i najbogatszej zapomogowej organizacji ukraińskiej w Stanach Zjednoczonych. Przed wojną zajmowała stanowisko skrajnie

nacjonalistyczne, przy wyraźnych sympatjach prohitlerowskich. Obecnie, nie bez nacisków z zewnątrz, pismo złagodziło swój ton i zręcznie lawiruje, stwarzając pozory orientacji pro-alianckiej. Jest zdecydowanie anty-sowieckie, nie jest również pro-polskie. Wśród skomplikowanych warunków politycznych ratuje się teoretyczną tezą o konieczność stworzenia niepodległej i zjednoczonej Ukrainy. Istotnym kierownikiem pisma jest dr. Ł. Myszuga; czynnie w niem współpracują Prof. Czuby, Rewiuk, Szumejko.

UKRAINIAN WEEKLY - jest tygodnikiem w języku angielskim i wydawany jest jako dodatek do "Swobody", również w Jersey City, N.J. Stąd więc posiada tę samą linię polityczną, co to ostatnie pismo, różni się od niego tylko akcentowaniem raczej elementów propagandowo-naukowych, aniżeli - czysto politycznych. Redaguje S. Szumejko.

UKRAINIAN AMERICAN AFFAIRES BULLETIN - pomysłany jako miesięcznik /N.Y./ wydawany raczej dorywczo, jest organem Komitetu Kongresowego /Ukrainian Congress Committee of America/. Biuletyn ma na celu informowanie opinii amerykańskiej o konieczności uregulowania sprawy ukraińskiej w Europie przez stworzenie niepodległego i zjednoczonego państwa ukraińskiego. Formalnie redaguje biuletyn Komitet Kongresowy; faktycznie największe wpływy tu posiadają Myszuga, Szumejko i Katamaj.

U K R A I N A - miesięcznik w New Yorku, wychodzi ostatnio nieregularnie. Jest organem ODWU a więc najbardziej skrajnej grupy nacjonalistycznej z Drem. A. Granowskim na czele. Hołdowała niemal bez zastrzeżeń ideologii hitlerowskiej, obecnie operuje ogólnikami, bez wartości politycznej czy społecznej.

A M E R I C A - wychodzi 3 razy w tygodniu w Filadelfji; jest organem Prowidinnia i stąd oficjalnie reprezentuje katolicką myśl ukraińską. W istocie jednak znajduje się w rękach grupy polityków /Katamaj, Cehalski/, którzy zajmują skrajnie nacjonalistyczne stanowisko. W stosunku do polityki wewnętrznej Stanów Zjedn., pismo uprawia politykę niemal izolacjonistyczną, powtarzając argumenty prasy skrajnie republikańskiej. W polityce zagranicznej pismo występuje właściwie przeciw wszystkiemu i wszystkim - atakuje nie tylko Związek Sowiecki i Polskę, ale równie - Anglię i Stany Zjednoczone; podstawą polityczną jest jednak najostrejsza walka z Rosją, co nie przeszkadza również ostrej walce pisma z polityką polską.

NARODNE SŁOWO - tygodnik w Pittsburgu, jest organem Ukraińskiej Narodnej Pomocy /większość prawosławnych Ukraińców/. Tygodnik ten oddawna prowadzi niesłychanie silną kampanję antypolską, i nie będzie przesadą, jeżeli stwierdzi się, że pod tym kątem widzenia ocenia sytuację międzynarodową. Mimo, że jest to pismo, zdecydowanie nacjonalistyczne, częstokroć wychwala Rosję tylko dlatego, że chce ona odebrać od Polski ziemie wschodnie. Tygodnik stoi na bardzo niskim poziomie, i redagowany jest przez M. Chandogę.

NARODNA WOLA - tygodnik w Scranton, Pa.; jest organem Ukraińskiego robotniczego Sojuszu. Pismo przechodziło szereg wstrząsów wewnętrznych, które każdorazowo odbijały się na jego linii politycznej. Obecnie unika ono raczej politycznego ekspowowania się i poprzestaje na informacjach. Społecznie jest pismem centrowem, z ciążeniem ku prawicy; jest niechętnie usposobione wobec Polski, przebija również niechęć

do Związku Sowieckiego. Redaktorem jest Łotocki.

S Z L I A C H - tygodnik w Filadelfji, wydawany jest przez Prowidinnie i djecezję grecko-katolicką w Filadelfji; posiada charakter religijny. Dotąd niemal nie wypowiedział się w sprawach politycznych; ostatnio pojawiają się w nim notatki anty-sowieckie, zabarwione pewną sympatją wobec cierpień Polski. Redaguje : Komitet Księży Grecko-Katolickich.

D N I P R O - miesięcznik w Pittsburgu, jest organem djecezji prawosławnej, poświęconym głównie życiu religijnemu.

UKRAINSKA NOWA PORA - tygodnik w Detroit, stanowi własność T. Poczynka, który jest zarazem redaktorem pisma. Posiadał dotąd dość zamiatwaną linię polityczną, ostatnio coraz wyraźniej zbliża się ku socjalizmowi i popiera jego hasła polityczne /z anty-sowiecką tendencją włącznie/. Zauważyć się dają wpływy Socialist Labor Party /epigoni Deleona/.

HROMADZKIE ZYTIA - wydawane są w Detroit, w postaci broszurek, ukazujących się nieregularnie. Broszurki te wydawane są przez grupę polityczną, której ideowymi kierownikami są prof. N.Hryhoriew i adw. I.Panczuk. Jest ona zbliżona do ruchu socjal-demokratycznego /miejwięcej jak "mienszewicy" rosyjscy/. Silnie krytyczne wobec ustroju sowieckiego i poprawne wobec Polski.

Referował: Dr. Józef Lichtensztul